

VAPPU JOKA PÄIVÄ

Huomenna, jos Jumala suo, vietämme vappua. Vappua vietetään ja on vietetty opiskelijajuhlana, työväenjuhlan, kevään juhlan ja suomalaisen työn päivänä. Alun perin vappujuhlan nimi on peräisin 700-luvulla eläneeltä pyhimykseltä, englantilaissyntyiseltä, mutta elämäntyönsä Saksassa tehneeltä nunna Valburgilta. Pyhimykseksi julistamisen jälkeen Valburgin luut siirrettiin Eichstättiin 1. toukokuuta vuonna 870, mistä juontuu juhlan suomalainen nimi, vappu ja sen ajankohta. Katolisen pyhimyskalenterin osana vappua vietettiin Suomessa jo keskiajalla.

Nykymuotoisena tuntemamme vappujuhla on yhdistelmä erilaisia, eri lähtökohdista nousevia juhlaperinteitä. Kevään, jopa kesän alkamisen juhla toukokuun alku on ollut vanhastaan mm. germaanien ja kelttien keskuudessa. Suomessa ja varsinkin pohjoisessa tätä näkökulmaa juhlaan on usein vaikea hahmottaa toukokuun alun säätiloissa.

Työväen ja opiskelijoiden juhlan vappu on huomattavasti myöhäisempää perua. Yhdysvalloissa 1800-luvulla toukokuun ensimmäinen päivä oli ns. moving-day, päivä, jolloin työsopimukset seuraavaksi vuodeksi oli tehty ja työpaikanvaihto ajankohtaista. Tästä päivästä kehittyi 1800-luvun lopulla nykyään monissa länsimaissa yleisesti vietetty työväenjuhla marsseineen.

Vapun karnevaaliluonnetta puolestaan korostavat opiskelijavapun perinteet riehakkaine juhlineen. Opiskelijavapun käyttövoimana on vanhastaan ollut kevään tulo sekä lukuvuoden työn päättymisen läheisyys. Muun muassa edellä mainituista syistä vapunpäivä on ollut Suomessa yleinen vapaapäivä jo neljäkymmentäluvulta saakka.

Mitä vappu sitten antaa luterilaiselle kristitylle? Katolista pyhimyskalenteria seuraavat luterilaiset lienevät melko harvassa? Varsinaista kirkollista sisältöäkään juhalla ei ole, jos sellaiseksi ei lasketa katolista pyhimyslegendaa.

Kysymykseen vastaa erinomaisesti vapunpäivän kotimainen nimi, suomalaisen työn päivä. Kari Kopperi kuvaa kirjassaan Ristin rakkaus (s. 24) ihmisluontoa seuraavasti: ”Ihmisille näyttäisi olevan tyypillistä ajatella, että pelastuminen, Jumalan armo, saavutetaan jollakin toiminnalla, rukouksilla, Jumalaa lepyttävillä uhreilla, oikealla moraalisella elämällä ja hyvillä teoilla. -- Tavallisimmin pelastumisen perustana pidetään siis kunnollista elämää: Jumala palkitsee hyvää elämää elävän ihmisen.”

Tämä yleisuskonnollinen ajatus tekee pelastuksesta työn sankareiden asian. Siksi kristityn on joka päivä muistutettava itselleen, ettei yhdelläkään hänen teollaan ole pienintäkään osuutta hänen pelastuksessaan. Apostoli Paavali toteaa lain tekojen orjina eläville Galatan kristityille: ” On selvää, ettei kukaan tule Jumalan silmissä vanhurskaaksi lakia noudattamalla, sillä "uskosta vanhurskas saa elää".” (Gal. 3:11).

Galatalaiskirje on eräänlainen Paavalin vappukirje. Kirje siitä, kuinka hyvistä teoista pelastuksen edellytyksenä tulee ehdottomasti luopua. Apostolin viesti on, että työn tekemisen pelastuksen eteen täytyy kokonaan lakata ja uskon Kristuksen kokonaan ja täydellisesti riittävään ansioon tulla sen sijaan.

Kristityn elämän on siis jokapäiväistä vappua. Juhlaa, jossa kaikki synnit uskotaan Jeesuksen tähden anteeksi ja lakataan tekemästä hyviä tekoja siksi, että ne pelastaisivat.

Ville Väkeväinen